

Vlaams
Parlement

Een verantwoordelijk Vlaanderen

**Toespraak van Kris Van Dijck
voorzitter Vlaams Parlement**

**ter gelegenheid van 11 juli 2019
Feestdag van de Vlaamse Gemeenschap
Stadhuis Brussel**

Dames en Heren,
Geachte genodigden,
Namens het Vlaams Parlement heet ik u op deze Vlaamse feestdag van harte welkom in het stadhuis van Brussel.

Mesdames et Messieurs,
Chers invités,
C'est avec grand plaisir que je vous souhaite la bienvenue à la Fête de la Communauté flamande.

Meine Damen und Herren,
Ich heisse auch unsere deutschsprachigen Freunde herzlich willkommen.
Wir freuen uns dass Sie den Feiertag der Flämischen Gemeinschaft mit uns feiern.

Dear ladies and gentlemen of the diplomatic corps,
It is an honour for me to welcome you as the representatives of your country or your community to celebrate with us the Day of the Flemish Community.

Vooreerst wil ik mijn dank richten aan de stad Brussel, de hoofdstad van Vlaanderen, die ons naar jaarlijkse gewoonte de kans geeft om onze feestdag te vieren in haar prachtige stadhuis.

Het verheugt mij zeer dat burgemeester Philippe Close hier opnieuw present is.

Mijnheer de burgemeester, uw aanwezigheid van vorig jaar was dus geen eenmalige, symbolische daad, integendeel. Zij geeft ons feest nog meer glans en zet de verbondenheid tussen Vlaanderen en Brussel extra in de verf.

Mensenrechten

Dames en heren,

Het is voor mij een eer om hier tot u het woord te mogen richten. Het is slechts weinigen gegund om op 11 juli vanop dit spreekgestoelte hun boodschap uit te dragen.

Daarom ben ik dankbaar dat ik hier een toespraak mag brengen in naam van de gemeenschap van 6,5 miljoen Vlamingen. Dat is maar een peulschil in vergelijking van de totale wereldbevolking van ruim 7,7 miljard mensen.

Ik besef dus ten volle mijn nietigheid, maar ik besef ook mijn verantwoordelijkheid. En daar wil ik het vandaag over hebben. Elk individu heeft zijn verantwoordelijkheid, ten opzichte van zijn medemens, dichtbij of veraf.

Gezin, familie, vereniging, dorp, stad, gewest, land, continent.... We maken stuk voor stuk deel uit van die sociale entiteiten, met als ultieme leefwereld onze planeet.

En of het nu om de 7,7 miljard mensen op de aardbol gaat, of over de 6,5 miljoen mensen in Vlaanderen, ze hebben allemaal, elk individueel, hun wensen, hun verzuchtingen, hun dromen voor zichzelf en hun naasten.

Elk individu heeft het recht om die wensen na te streven, om zichzelf te ontplooiën in alle vrijheid. Dat staat ook zo in de *Universele Verklaring van de Rechten van de Mens*.

De realiteit leert ons dat die Verklaring op vele plekken in de wereld geweld wordt aangedaan. Dat ze in de praktijk op vele plaatsen dode letter blijft.

Nochtans zou die Verklaring het fundament van elke samenleving moeten vormen. Daarvan zou elke burger en elke beleidsvoerder doordrongen moeten zijn. Elke mens heeft recht op een waardig leven en daar moet elk van ons toe bijdragen door respect op te brengen voor zijn medemens. Die verantwoordelijkheid moet elk van ons opnemen.

Meningsvrijheid

Dat alles is mogelijk binnen de democratische maatschappijvorm die zich in onze contreien door de eeuwen heen heeft ontwikkeld.

Voor sommigen vormt daarbij de Magna Carta uit 1215 een sleutelmoment, voor anderen de Guldensporenslag uit 1302. Nog anderen verwijzen naar 1312, toen in het nabijgelegen Kortenberg via een keure de vrijheden van de burgers in het Hertogdom Brabant verankerd werden.

Zelf hecht ik veel belang aan de beroemde Oudejaarsrede die Willem van Oranje eind 1564 hier in Brussel uitsprak en waarmee hij tegen de toenmalige Spaanse heerser Filips II inging. Willem de Zwijger verhief toen zijn stem tegen het absolute katholieke gezag en pleitte voor gewetens- en godsdienstvrijheid. Tegen de verdrukking van de nietsontziende inquisitie. Het barbaarse antwoord van de Spaanse koning en zijn hoofdinquisiteur Alva volgde vier jaar later. Op Pinksterdag 5 juni 1568 werden de Graven Egmont en Hoorn hier voor de deur, op de Grote Markt, onthoofd.

Dames en Heren,

Waarom grijp ik terug naar dit gruwelijk stuk geschiedenis? Ik heb het over de democratische ordening van een gemeenschap gehad en ik heb het over de persoonlijke overtuigingen gehad.

Die zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden en die moeten in volle glorie kunnen gedijen om elkeen de individuele kansen op vrijheid te geven die in de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens vervat zit.

Als we de staat, het land, laten primeren op de gelijkwaardigheid van alle mensen, dan leidt dat onvermijdelijk tot de wereldbranden die de vorige eeuw zowel Europa als de andere continenten rood kleurden.

Als we de ideologie of de religie laten primeren op de gelijkwaardigheid van alle mensen, worden niet minder mensen uitgemoord of onderdrukt.

Ook in deze 21ste eeuw zien we dat zowel staat als religie nog te vaak die nefaste, verstikkende rol spelen in onze wereldorde.

Europa is er de laatste 75 jaar grotendeels in geslaagd om de dreiging van onzalige totalitaire regimes af te wenden en een maatschappijmodel te creëren waarin de individuele burger kansen krijgt om zijn dromen te realiseren.

Voor die vrede en stabiliteit zijn we allen individueel én allen samen verantwoordelijk.

Welvaart

Op de feestdag van de Vlaamse gemeenschap durf ik onomwonden stellen dat de Vlaming wel degelijk de nodige verantwoordelijkheidszin voor zo'n vredelievende samenleving in zich draagt. Vlaanderen is een gemeenschap van harde werkers. De welvaart die wij bereikt hebben in het begin van deze 21ste eeuw, stoelt op de noeste arbeid van onze voorouders.

Wij zijn hen verschuldigd om hun waarden en normen in ere te houden. Om voort te bouwen op de tradities waarmee ze ons zo vaak bezongen '*vlakke land*' tot een regio vol welvaart hebben uitgebouwd.

In internationale rankings, waarin welvaart gemeten wordt op basis van het redelijk enge criterium van de koopkracht per hoofd van de bevolking, maakt Vlaanderen constant deel uit van de kopgroep.

Uit statistieken van Eurostat voor 2017 en 2018 blijkt dat de koopkracht van de Vlaming 120 procent bedraagt van het EU-gemiddelde.

Dat hebben we voor een groot deel te danken aan de ondernemingszin en de innovatiedrift van duizenden individuele Vlamingen. Van mensen, die het heft in eigen handen nemen voor hun eigen leven, voor hun gezin en voor het personeel dat ze tewerkstellen in de duizenden Vlaamse KMO's, de motor van onze Vlaamse economie.

Welzijn

Dames en heren,

Welvaart is één, welzijn is twee. Want welvaart biedt kansen, maar welzijn biedt geluk.

Ook in Vlaanderen hebben we de permanente opdracht en plicht om de zwakkeren in onze samenleving te ondersteunen en op te tillen.

We willen vooruit, maar dan moet iedereen mee kunnen. We hebben de voorbije jaren veel energie gestoken in de strijd tegen armoede. Maar het is een lange strijd, die nog bijlage niet ten einde is.

Ons Vlaanderen is een zorgzaam Vlaanderen, want ook dat is een fundamenteel uitgangspunt van democratie: verantwoordelijkheid opnemen voor elkaar.

Zorg en onderwijs

Ik wil die benaming 'zorgzaam Vlaanderen' niet abstract bekijken.

Integendeel. De zorg is bij uitstek een sector waarin individuele Vlamingen, heel concreet en elke dag opnieuw, hun verantwoordelijkheid opnemen om het welzijn van de medeburger op te krikken.

Zorgverstrekkers vormen de eerstelijnsfactor in de creatie van welzijn en geluk in Vlaanderen. Wij kunnen hen niet voldoende bedanken en waarderen voor hun cruciale rol in onze maatschappij.

Op een gelijkaardige manier wil ik vandaag ook de onderwijsmensen in Vlaanderen in de schijnwerpers plaatsen, niet in het minst omdat het onderwijs het beleidsdomein is waarin ik persoonlijk de laatste dertig jaar heel veel energie gestoken heb.

Ook leerkrachten en opvoeders vervullen een cruciale rol voor de toekomst van onze regio. Zij hebben de dagelijkse zorg voor onze jeugd, voor onze toekomst, in handen.

Zij dragen de waarden en normen over, die van Vlaanderen gemaakt hebben wat het nu is. Ook zij dragen dus een grote verantwoordelijkheid, dag in, dag uit.

Natuurlijk gaat mijn dank ook uit naar al die andere beroepscategorieën, waarin de Vlamingen hun verantwoordelijkheid opnemen.

Welvaart en welzijn in Vlaanderen zijn niet de exclusieve verdienste van ondernemers, van zorgverstrekkers en van onderwijsmensen. Onze maatschappij is de optelsom van de inzet die geleverd wordt door 6,5 miljoen mensen.

Politici

Bij die 6,5 miljoen horen ook ... de politici.

Ook politici moeten hun verantwoordelijkheden opnemen. Zeker en vooral in deze tijden van politieke onrust. De burger heeft nood aan een stabiel kader en laat dat net nu op de helling staan, op zowat alle niveaus.

Op mondiaal vlak zetten protectionistische maatregelen de economische samenwerking onder druk.

Op Europees vlak heeft dezelfde protectionistische reflex geleid tot de uitstap van een belangrijke partner uit de Unie van 28 en tot spanningen onder de lidstaten.

In datzelfde Europa wenden we onze blikken af wanneer parlementsleden die streven naar een autonoom, in Europa ingebed Catalonië, in Spaanse kerkers verdwijnen of het verbod krijgen om hun democratisch verworven plaats in het Europees Parlement in te nemen.

En binnen ons eigen land kondigt de vorming van een federale regering zich heel delicaat aan.

Ook de Vlaamse beleidsvorming bevindt zich op een kantelpunt.

Onze politici hebben de plicht om de Vlaamse burger een slagkrachtig beleid en een dynamische overheid aan te bieden.

Want precies die overheid creëert de omstandigheden waarin de ondernemers, de zorgverstrekkers, de onderwijzers en al die andere beroepscategorieën hun eigen verantwoordelijkheden kunnen concretiseren.

Wij, politici, dragen dus een verpletterende verantwoordelijkheid en wij mogen die niet ontlopen. Het is onze plicht om ons daarvoor 24 uur op 24 in te zetten.

Dialog

Op 26 mei hebben de Vlaamse burgers de kans gekregen om hun stem uit te brengen en het beleid van de politici te evalueren.

Die stemmen hebben ons wel degelijk wakker geschud. Ze hebben ons doen inzien welke diverse opinies en overtuigingen er leven in Vlaanderen.

De essentie van de democratie houdt in dat wij naar die stemmen luisteren. Dat wij in dialoog gaan met de vertegenwoordigers van die verschillende visies. Links, rechts of centrum: wij moeten de realiteit van tegengestelde opinies onder ogen durven zien en er de nodige conclusies uit trekken.

Verantwoordelijkheid betekent voor politici ook dat zij uit die visies een beleid maken dat de belangen van zoveel mogelijk Vlamingen behartigt. Dat een maximum aantal Vlamingen de ontplooiingskansen geeft, waarop ze recht hebben. Dat in de eerste plaats de zwakkeren in de maatschappij de kansen geeft die ze verdienen, want een ketting is maar zo sterk als haar zwakste schakel.

Bij het uittekenen van zulk beleid kunnen en mogen we dus niet over één nacht ijs gaan.

Geen overhaasting dus, zeker niet in de precaire situatie die voortgekomen is uit de stembusgang.

Overleg en bedachtzaamheid zijn geboden bij het uitstippelen van een beleid dat uitgaat van het ideale scenario waarbij geen enkele Vlaamse burger uit de boot valt.

Solidariteit

Dames en heren,

Wij leven inderdaad in de welvarende regio Vlaanderen en we mogen daar best trots op zijn. Meer zelfs, wij mogen er trots op zijn dat Vlaanderen de motor is van een welvarende federale staat. Vlaanderen staat in voor liefst 83 % van de export.

Vanuit zijn dynamiek draagt Vlaanderen ook de verantwoordelijkheid om de welvaart en het welzijn van het hele land als een hoofdbekommernis te beschouwen.

Maar heeft Vlaanderen niet de plicht én het recht om te wijzen op de realiteit van de cijfers? Ik citeerde eerder het cijfer 120: de koopkracht van de Vlaming bedraagt 120 procent van het EU-gemiddelde. Die van onze Waalse landgenoten 84.

Dat is ongetwijfeld een gevolg van specifieke economische en sociale omstandigheden in het andere landsgedeelte. Daarom zijn wij aan onze naaste bureu, binnen ons eigen land, solidariteit verplicht.

In ruil voor die solidariteit mag de ene partner aan de andere politieke verantwoordelijkheid en respect vragen.

Loyauteit

Solidariteit betekent ook loyauteit. Vlaanderen heeft zich de laatste decennia altijd als een loyale, solidaire partner binnen het geheel van onze staatstructuur opgesteld.

Wanneer aan die solidariteit voorwaarden of afspraken gekoppeld worden, dan moeten de politici zich aan die afspraken houden. Ook dat is een vorm van verantwoordelijkheid.

Ik verwijs graag naar de toekenning van de RIZIV-nummers voor artsen. Twintig jaar geleden al werden daar tussen de gemeenschappen afspraken rond gemaakt om het aantal uit te reiken RIZIV-nummers te beperken met afgesproken contingenten over de verschillende gemeenschappen. Vlaanderen voerde daartoe ingangsexamens voor de studie geneeskunde.

Welnu, aan Franstalige kant hebben hele generaties politici verzuimd die afspraken door te voeren. Daartoe hebben ze nooit de verantwoordelijkheid durven nemen. Als gevolg daarvan studeren er al twee decennia lang meer studenten geneeskunde af dan er RIZIV-nummers beschikbaar zijn.

Heel wat Vlaamse jongeren zagen hun droom gefnuikt. Franstaligen niet. Dat is niet ernstig!

Ik zou nog voorbeelden kunnen aanhalen die een flagrant verschil in politieke cultuur bewijzen.

Toch moet Vlaanderen rekening houden met de gevoeligheden van de andere taalgroep en ermee dialogeren, zoveel is zeker. Maar ook vice versa.

Openhartig en onbevangen overleg aangaan is ook een vorm van verantwoordelijkheid.

De weigering om te spreken met de andere taalgemeenschap of met hun grootste politieke vertegenwoordiging is een contraproductief zwaktebod.

Door niet te praten zijn nooit, nooit problemen opgelost.

Slot

Dames en heren,

Zeker op 11 juli, op onze feestdag, ben ik trots om Vlaming te zijn. Ik ben blij dat ik in een vredelievende en welvarende regio woon, waarvan de opeenvolgende regeringen een beleid gevoerd hebben dat de Vlamingen veel ontplooiingskansen geeft.

Ik ben niet blind voor het feit dat er nog veel werk aan de winkel is om tegemoet te komen aan de verzuchtingen en dromen van al onze inwoners.

Er is ook nog veel werk aan de winkel om iedereen te laten delen in welvaart, welstand en – zeker zo belangrijk – welzijn.

Maar zoals ik al zegde ben ik trots op deze feestdag van een welvarende regio die in haar beleid consequent en op verantwoordelijke wijze aan het welzijn denkt van alle Vlaamse burgers en die solidair is met de landgenoten van de andere taal- en culturele gemeenschappen in dit land.

Door die verantwoordelijkheidszin, zowel individueel als collectief, heeft Vlaanderen op natuurlijke wijze een voortrekkersrol opgenomen binnen onze federale entiteit.

Die voortrekkersrol geeft Vlaanderen het recht om een belangrijke stem in het kapittel te hebben bij het uittekenen van een performant, productief en sociaal federaal beleid voor heel ons land.

Het past dan ook niet dat in een nieuwe federale regering slechts een minderheid van de Vlaamse bevolking zou vertegenwoordigd zijn.

Want Vlaanderen begint met de V van voortrekker, Vlaanderen begint met de V van verantwoordelijkheid.

Op deze feestelijke dag mag heel de wereld weten dat Vlaanderen die verantwoordelijkheid graag opneemt, tot heil van onze gemeenschap en van het hele land.

Ik dank u voor uw aandacht en ik nodig u uit om samen met mij De Vlaamse Leeuw te zingen.

11 juli 2019

Kris Van Dijck
Voorzitter Vlaams Parlement

Alleen het gesproken woord telt.